

32 bodů k reflexi: Základní charakteristika programu KDP

Jaké jsou hlavní body, které tuto katechezi odlišují a kvůli které se nazývá Katecheze Dobrého pastýře? Následující charakteristiky jsou určeny pro prezentaci základních aspektů katecheze, vznikaly během více než padesáti let práce s dětmi z různých zemí, kultur a socioekonomických vrstev. Tyto body jsou pilíři (konstantami) programu KDP a předkládáme je jako výzvu ponořit se do nich hlouběji.

1. Dítě, zejména jeho náboženský život, je ústředním bodem zájmu a úsilí Katecheze Dobrého pastýře.
 - Katecheze pozoruje a studuje základní potřeby dítěte a projevy těchto životně důležitých potřeb odpovídajících vývojové fázi dítěte.
 - Katecheté prožívají/sdílejí s dítětem společnou náboženskou zkušenost v souladu s učením evangelia: "Jestliže znovu nebudete jako děti, jistě nevezdete do nebeského království." (Matouš 18,3)
 - Katecheta se stará o podmínky, které jsou pro život víry dítěte nezbytné, pro jeho zakoušení a rozvíjení.
2. S tímto zacílením ve své mysli a v souladu s vizí Marie Montessori o člověku katecheta připravuje prostředí nazývané **atrium**, které napomáhá rozvoji života z víry.
3. Atrium je společenství, v němž děti a dospělí společně prožívají náboženský zážitek, který usnadňuje zapojení do širšího společenství rodiny, církve a dalších sociálních sfér.
 - Atrium je místem modlitby, v němž se práce a studium spontánně stává meditací, rozjímáním a modlitbou.
 - Atrium je místem, ve kterém je jediným Učitelem Kristus; Děti i dospělí se zde dostávají do postoje naslouchání jeho Slovu a snaží se proniknout do tajemství liturgické slavnosti.
4. Předávání křesťanského poselství v atriu má oslavný charakter.
 - Katecheta není učitel, pamatuje si, že jediný Učitel je sám Kristus.
 - Katecheta se vzdává každé formy kontroly (jako jsou například kvízy, texty, zkoušky, atd.) neboť ty nepatří k prostředkům, jež by dětem přinášely dobré plody.
5. Témata prezentována v atriu jsou ta, na něž děti reagují s hloubkou a radostí. Tato témata jsou převzata z Bible a liturgie (modlitby a svátostí) jako základních zdrojů pro vytváření a udržování křesťanského života v každém vývojovém stadiu a zejména pro osvětlení a výživu dítěte v jeho/jejích nejdůležitějších náboženských potřebách.
6. Slovo je hlášáno co možná neobjektivnějším způsobem, jak je to možné, takže slova dospělého nebrání komunikaci mezi Bohem, který mluví, a Božím stvořením, které naslouchá. Jediným cílem slov dospělého je diskrétně sloužit naslouchání Božímu slovu v souladu s Ježíšovým vlastním prohlášením v evangeliu: "Moje učení není moje, toho, kdo mne poslal." (J 7,16)
7. Katecheta Dobrého pastýře nezahrnuje/nezařazuje do katecheze jiná témata než ta, která vycházejí z nezbytnosti a specifičnosti životně důležitých potřeb dětí a naší práce s nimi.
8. Setkání v atriu se konají jednou týdně a měla by trvat nejméně dvě hodiny, z nichž jen malá část je věnována prezentaci katechety. Většina času je vyhrazena pro osobní práci dítěte.

9. V souladu s všeobecnou církví život v atriu sleduje/kopíruje liturgický rok; Zvláště intenzivní momenty přinášejí Vánoce/Klanění a Velikonoce / Letnice.
10. Eucharistie je centrem života v atriu na každém stupni. Materiál o eucharistii je v atriu umístěn podle toho, jaký přístup má příslušná křesťanská církev k jejímu slavení.
11. Slavení prvního svatého přijímání dětí je každoročně slavnostně ohlašováno a děti na něj odpovídají podle své touhy po svátosti a podle své vyzrálosti, která je rozlišována s pomocí rodiny, katechetů a kněze.
12. Slavení prvního svatého přijímání předchází intenzivní období přípravy, které se skládá ze zvláštních týdenních setkání mimo pravidelné katecheze v atriu.
13. Bezprostředně před prvním svatým přijímáním se děti společně odeberou do ústraní na celé čtyři dny (od rána do večera). Základními prvky této duchovní obnovy jsou:
 - Denní slavení eucharistie;
 - poskytnutí příležitosti dětem pracovat v klidu s tím, co již znají, bez toho, že by se jim ukazovala nová prezentace;
 - v rozšíření času ústraní až do večera v den prvního svatého přijímání tak, aby děti nebyly příliš rychle vyrušeny běžným životem.
14. Slavení první svátosti smíření je slavnostně spojeno se znamením křtu, a to s bílým rouchem a světlem a v případě katechumenů se slavením křtu.
15. Pozornost je věnována intenzivnějšímu setkání s rodinami během období před prvním svatým přijímáním.
16. Katecheze v roce po prvním přijímání se vracejí a rozšiřují témata, která již byla uvedena a prezentována, a to na základě nových potřeb, které se objeví v této vývojové fázi dětí.
17. Materiál je umístěn tak, aby byl k dispozici dětem. Účelem osobní práce dětí s materiálem je jejich meditace nad tématem, které bylo prezentováno, a jeho vstřebání.
18. Materiál musí být atraktivní, ale střídmy a musí se striktně vztahovat k tématu, které pomáhá prezentovat. Při výrobě materiálu katecheta odhlíží od přidané povrchní výzdoby, která by odváděla děti od základu tématu. Jinými slovy materiál musí být jednoduchý, podstatný, „chudý“, aby nezastínil bohatství tématu.
19. Stejně doporučení jako v bodě osmnáct platí pro zařízení atrie. KDP může být uskutečněna v každém sociálním a kulturním prostředí.
20. Materiály připravené katechety v atriu jsou věrné ověřeným modelům KDP. Vzhled těchto modelů je výsledkem dlouhé spolupráce při sledování dětí. Byly rozvíjeny podle potřeb dětí každého vývojového stádia.
21. Tento materiál umožňuje katechetovi zaujmout jeho správné "místo" jako "neužitečné služebníka." (Lk 17,10). Tento výraz znamená, že katecheta má za úkol uskutečnit a naplnit svoji roli, ale výsledky jeho práce mohou jít mnohem dál za to, co on/ona dělá, protože jediným pravým učitelem je Ježíš Kristus.
22. Katecheta spolupracuje v duchu jednoty a harmonie s Božím plánem spásy a v souladu s tématem jednoty tak silně vyjádřeném v podobenství o dobrém pastýři (Jan 10, 1nn) a v metafoře o pravé vinné révě (Jan 15, 1nn). Má své schopnosti a zkušenosti nabídnout velkoryse pro blaho všech.
23. Dospělý musí být před schopnostmi dítěte pokorný. Je nutné, aby mezi nimi byl nastolen správný vztah: respektovat osobnost dítěte a čekat, až dítě odhalí odpovědi na předložené otázky samo.

24. K úkolům katechety patří:

- jít hlouběji do křesťanské zvěsti skrze znalost biblických a liturgických zdrojů a pokračující živé tradice církve, což zahrnuje i teologické, sociální a ekumenické hnutí, která oživují církev dnes;
- příprava prostředí a udržování pořádku v tomto prostředí (atria) tak, aby podporovalo soustředění, ticho a rozjímání jak u dětí a dospělých;
- vlastní příprava materiálů co nejvíce samostatně a zároveň ve spolupráci s ostatními, pokud je to nad schopnosti katechety.

25. Důvody, proč je vyžadováno, aby si udělali katecheté materiál sami vlastníma rukama jsou:

- vstřebat obsah tématu mnohem hlouběji;
- bojovat proti spěchu, konzumismu a dokonce proti nadměrné „efektivitě“;
- zklidnit sebe sama do rytmu dítěte a také pro spolupráci s Duchem Svatým;
- pokoušet se integrovat ruce, mysl a srdce.

26. První povinností katechety je pracovat s dětmi v atriu; tato povinnost ho zároveň vede k otevřenosti k potřebám katecheze všeobecně a činí jej/ji zodpovědným za jiné formy služby, která je nezbytná.

27. KDP se také soustředí na pomoc dospělým otevřít své oči ke skrytému bohatství dítěte, zvláště k dětskému spirituálnímu zdraví tak, aby dospělí byli vedeni a vyučováni dítětem a sloužili mu/jí. Hlavními principy v této oblasti jsou:

- KDP není zaměřena na úspěch;
- není nastavena tak, že je důležité zapůsobit na ostatní (Iz 10, 33-11,10)
- Je věrna duchu hořčičného semínka (Mt 13, 31)
- je solidární s těmi nejmenšími v církvi.

28. KDP zvláště oceňuje spirituální hodnoty dětství a přeje si zvyšovat poznání orientované na tvorbu dějin spásy ve spravedlnosti a solidaritě.

29. KDP je otevřena všem křesťanským denominacím a různým povinnostem uvnitř církve.

30. KDP nabízí své služby diecézím a dílům, která působí ve společenství s biskupem.

31. Každé atrium využívá pomoci kněze, který je pozorný k dětem, zvláště k jejich náboženským schopnostem, slaví s nimi eucharistii a svátost smíření a pracuje v souladu s duchem KDP.

32. Katecheze Dobrého Pastýře má experimentální charakter a je otevřena jít stále hlouběji do nekonečného tajemství Boha a Boží smlouvy s celým stvořením.

(První návrh těchto bodů byl vytvořen Římskou asociací v květnu 1993. Pak byl předložen k připomínkování prvnímu Mezinárodnímu sympoziu v říjnu 1994 v Římě. Změny byly navrženy na schůzce v Římě 30. března 1995. Tyto body pak byly revidovány Mezinárodní radou, říjen 1996.)

Do angličtiny přeložila Rebekah Rojcewicz; do češtiny Marie Zimmermannová a Simona Kubová.

<http://www.cgsusa.org/about/>